

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

VŨ THỊ HỒNG THÚY

**NGHIÊN CỨU CHUỖ GIÁ TRỊ LẠC GIỐNG
VỤ HÈ THU TẠI HUYỆN HÀ QUẢNG
TỈNH CAO BẰNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

VŨ THỊ HỒNG THÚY

**NGHIÊN CỨU CHUỖI GIÁ TRỊ LẠC GIỐNG
VỤ HÈ THU TẠI HUYỆN HÀ QUẢNG
TỈNH CAO BẰNG**

Chuyên ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 60-62-01-16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. TRẦN NGỌC NGOẠN

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong đề tài: “*Nghiên cứu chuỗi giá trị Lạc giống vụ Hè thu tại huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng*” được thu thập, điều tra, khảo sát thực tế một cách trung thực, đánh giá đúng thực trạng của địa phương nơi nghiên cứu.

Mọi sự giúp đỡ trong quá trình thực hiện nghiên cứu đã được cảm ơn, các thông tin tham khảo trong luận văn đều được trích dẫn và chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2016

Học viên

Vũ Thị Hồng Thúy

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành, tôi xin được trân trọng cảm ơn tới Ủy ban nhân dân tỉnh Cao Bằng; Lãnh đạo Sở Khoa học và Công nghệ đã cử tôi được tham gia khóa đào tạo Thạc sĩ chuyên ngành Phát triển nông thôn, khóa học 2014-2016 tại Đại học Nông lâm Thái Nguyên. Xin chân thành cảm ơn tới quý Ban Giám hiệu Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, Phòng Quản lý Đào tạo sau đại học cùng toàn thể các thầy, cô giáo Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn đã trực tiếp giảng dạy, tư vấn, tận tụy giúp đỡ tôi trong suốt thời gian học tập và nghiên cứu.

Tác giả xin được bày tỏ sự kính trọng và lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo hướng dẫn: GS.TS.Trần Ngọc Ngoạn - người đã định hướng cho tôi hướng nghiên cứu đề tài, cung cấp cho tôi những kiến thức lý luận, thực tiễn cùng những kinh nghiệm quý báu đã tận tình hướng dẫn, động viên khích lệ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu để hoàn thành luận văn

Cảm ơn sự tạo điều kiện của Ủy ban nhân dân huyện Hà Quảng, Chi cục Thống kê, Phòng Nông nghiệp và PTNT, các phòng, ban của huyện và chính quyền các xã: Hạ Thôn; Thượng Thôn; Hồng Sỹ; Sỹ Hai; Công ty CP giống cây trồng Cao Bằng, Công ty TNHH Nông nghiệp Hà Quảng... đã giúp đỡ tôi trong quá trình điều tra, khảo sát tại cơ sở, từ đó vận dụng những kiến thức được đào tạo tại Nhà trường và thực tiễn trong công tác để tìm ra được những giải pháp tích cực thực hiện tài tốt nghiệp của mình.

Luận văn chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót và hạn chế. Kính mong quý thầy giáo, cô giáo và đồng nghiệp quan tâm góp ý để luận văn được hoàn thiện hơn và có thể áp dụng vào thực tế ở địa phương đạt hiệu quả, góp phần vào mục tiêu chung về xây dựng nông thôn mới của tỉnh Cao Bằng.

Tác giả xin trân trọng cảm ơn !

Tác giả luận văn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
2.1. Mục tiêu chung.....	3
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	3
3. Ý nghĩa khoa học và ý nghĩa thực tiễn của đề tài	3
3.1. Ý nghĩa khoa học	3
3.2. Ý nghĩa thực tiễn.....	4
Chương 1. TỔNG QUAN CÁC VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	5
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài.....	5
1.1.1. Một số khái niệm cơ bản về chuỗi giá trị.....	5
1.1.2. Các công cụ phân tích chuỗi giá trị.....	14
1.1.3. Ý nghĩa của phân tích chuỗi giá trị	20
1.2. Cơ sở thực tiễn	22
1.2.1. Tình hình nghiên cứu chuỗi giá trị trên thế giới	22
1.2.2. Tình hình nghiên cứu chuỗi giá trị tại Việt Nam	24
1.3. Tình hình sản xuất và tiêu thụ lạc trên thế giới và trong nước	26
1.3.1. Tình hình sản xuất và tiêu thụ lạc trên thế giới.....	26
1.3.2. Tình hình sản xuất và tiêu thụ lạc ở Việt Nam	27
1.3.3. Tình hình sản xuất và tiêu thụ lạc của tỉnh Cao Bằng	30

1.3.4. Một số bài học kinh nghiệm để nâng cấp chuỗi giá trị	33
Chương 2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	34
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	34
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	34
2.1.2. Địa bàn nghiên cứu	35
2.1.3. Thời gian nghiên cứu	35
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	35
2.2.1. Tình hình chung về điều kiện tự nhiên, điều kiện kinh tế, xã hội và những vấn đề khó khăn, thuận lợi của khu vực;	35
2.2.2. Tìm hiểu thực trạng sản xuất Lạc giống vụ Hè thu trên địa bàn huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng;	35
2.2.3. Phân tích chuỗi giá trị sản xuất lạc giống vụ hè thu của huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng với các nội dung sau:.....	35
2.2.4. Đề xuất một số giải pháp nhằm thúc đẩy chuỗi giá trị Lạc giống vụ Hè thu của huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng.....	35
2.2.5. Khảo nghiệm tính phù hợp và tính khả thi của giải pháp	35
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	36
2.3.1. Phương pháp thu thập thông tin	36
2.3.2. Phương pháp phân tích số liệu	37
2.3.3. Phương pháp chọn mẫu điều tra.....	38
2.3.4. Phương pháp xử lý số liệu	39
2.3.5. Phương pháp phân tích chi phí, lợi nhuận trong chuỗi giá trị	40
2.4. Hệ thống chỉ tiêu phân tích	40
2.4.1. Chỉ tiêu điều kiện sản xuất.....	40
2.4.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh kết quả sản xuất lạc giống	40
2.4.3. Những chỉ tiêu phản ánh hiệu quả kinh tế	42
2.4.4. Đánh giá hiệu quả và bảo vệ sinh thái, môi trường	43
2.4.5. Đánh giá hiệu quả về xã hội.....	43
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	44

3.1. Khái quát đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng	44
3.1.1. Đặc điểm về tự nhiên	44
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội	50
3.2. Thực trạng sản xuất lạc giống vụ Hè thu của huyện Hà Quảng giai đoạn 2013-2015	53
3.2.1. Quá trình phát triển SX lạc giống L14 vụ Hè thu	53
3.2.2. Phân bố diện tích trồng lạc giống L14 vụ hè thu	55
3.2.3. Tình hình tiêu thụ Lạc giống L14 vụ Hè thu của huyện Hà Quảng	56
3.3.1. Phân tích những đặc trưng của các tác nhân tham gia chuỗi giá trị	59
3.3.1.1. Người cung cấp đầu vào	59
3.3.1.2. Hộ trồng lạc L14	60
3.3.2. Lập sơ đồ phân tích chuỗi giá trị cây Lạc giống vụ Hè thu	62
3.3.3. Phân tích chi phí sản xuất, chi phí đầu tư và lợi nhuận của các tác nhân tham gia vào chuỗi giá trị sản xuất lạc giống vụ hè thu	63
3.3.4. Phân tích hiệu quả kinh tế của các tác nhân	73
3.3.5. Các yếu tố ảnh hưởng tới chuỗi giá trị sản xuất lạc giống vụ Hè thu	76
3.3.6. Điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức đối với ngành hàng lạc giống vụ Hè thu của huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng	83
3.4. Một số giải pháp để nâng cao giá trị của sản phẩm lạc trong chuỗi giá trị nhằm tăng cường, thúc đẩy chuỗi giá trị Lạc giống vụ Hè thu của huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng	84
3.4.1. Nhóm giải pháp chung cho chuỗi giá trị lạc giống vụ Hè thu	84
3.4.2. Nhóm giải pháp cho từng tác nhân	86
3.5. Khảo nghiệm tính phù hợp và tính khả thi của các giải pháp	87
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	90
1. Kết luận	90
2. Kiến nghị	91
TÀI LIỆU THAM KHẢO	92

PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Diễn giải
ACI	Công ty Tư vấn Nông sản Quốc tế
ADB	Ngân hàng Phát triển Châu Á
CP	Cổ phần
ĐVT	Đơn vị tính
DT	Diện tích
DFID	Cơ quan Phát triển Quốc tế Vương quốc Anh
ĐBBTB	Đồng bằng Bắc trung bộ
ĐBSCL	Đồng bằng Sông Cửu Long
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nation - Tổ chức Nông Lương Thế giới
GAP	Good Agricultural Practice- Thực hành nông nghiệp tốt
GO	Gross Output - Giá trị sản xuất
GPr	Gross Profit - Lãi gộp
GTSX	Giá trị sản xuất
IC	Intermediate Cost - Chi phí trung gian
LD	Lao động
NPr	Net Profit - Lãi ròng
SL	Số lượng
SX	Sản xuất
SWOT	Điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
UBND	Ủy ban nhân dân
TSCĐ	Tài sản cố định
VA	Value Added - Giá trị gia tăng

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1:	Diện tích, năng suất và sản lượng lạc trên thế giới trong những năm gần đây	26
Bảng 1.2:	Diện tích, năng suất và sản lượng lạc của Việt Nam trong những năm gần đây	29
Bảng 1.3:	Tình hình sản xuất lạc tại Cao Bằng năm 2011 đến năm 2015	32
Bảng 3.1:	Hiện trạng sử dụng đất phân theo loại đất của các xã vùng Lạc khu huyện Hà Quảng	49
Bảng 3.2:	Diễn biến sản xuất lạc giống vụ Hè thu của huyện Hà Quảng giai đoạn 2013-2015	54
Bảng 3.3:	Phân bố diện tích trồng lạc của huyện Hà Quảng năm 2015.....	55
Bảng 3.4:	Các hộ trồng lạc tại các xã vùng Lạc Khu, huyện Hà Quảng	60
Bảng 3.5:	Chi phí đầu tư của hộ nông dân sản xuất giống lạc	64
Bảng 3.6:	Chi phí, giá bán, lợi nhuận của người thu gom Lạc giống	66
Bảng 3.7:	Chi phí chế biến lạc giống tính cho 01 kg nguyên liệu	68
Bảng 3.8:	Kết quả sản xuất và kinh doanh của Công ty	70
Bảng 3.9:	Kết quả doanh thu, lợi nhuận của 1 tấn lạc giống qua các tác nhân....	73
Bảng 3.10:	Phân tích SWOT của ngành lạc giống vụ Hè thu tại huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng	83
Bảng 3.11:	Kết quả khảo nghiệm tính phù hợp và tính khả thi của các giải pháp.....	88